

N:o 8.

Ank. till Riksd. Kansli den 5 April 1882, kl. 2 e. m.

*Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 3,
med anledning af motioner angående afskaffande eller
nedsättning af konsistorienotariernes provision å uppörd
för välgörenhetsinrättningar.*

I en till Utskottet hänvisad motion (N:o 75) har Herr *I. Asklöf* anført, hurusom konsistorienotarierna för uppörden af den till presterkapets enke- och pupillkassa anslagna behållna inkomsten för ett år af ledig presterlig tjänst, hvilken inkomst »för sistlidna åren» skall hafva uppgått till mer än 900,000 kronor, å uppördsbeloppet afdragit, »sannolikt enligt dem medgifven rättighet», öfver 58,000 kronor, »således ett arfvode af mer än 6 procent». Antagande att konsistorienotarierna, dylika inkomster förutan, uppbära tillräckliga löneinkomster, har motionären föreslagit,

»att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller om en utredning af nämnde tjänstemäns löneinkomster, samt en sådan reglering af desamma, att, om ej arfvode för uppdrag från alla slags välgörenhetsanstalter kan afskaffas, detsamma dock betydligt nedsättes».

En annan motionär, Herr *Sven Andersson*, hvilkens delvis likartade framställning (N:o 86) äfvenledes blifvit till Utskottet hänvisad, har anmärkt, att den genom K. cirkuläret den 9 Februari 1844 åt konsistorienotarierna medgifna 6 procent uppördsprovision å vissa kollekter med mera nu är för hög, alldenstund de nu för tiden till välgörande ändamål insamlade medel uppgå till mycket stora belopp. Bland de företag och inrättningar, som blifva lidande på denna »orimliga provi-

sion», nämner motionären exempelvis den yttre missionen, diakonissanstalten i Stockholm samt presterskapets enke- och pupillkassa, hvilken sistnämnda, enligt motionärens uppgift, »genom denna oskäligen provision årligen förlorar omkring 60,000 kronor». Motionären erinrar vidare, hvad gåfvomedel angår, att denna provisionsbeskattning är egnad att hämma offervilligheten bland menigheterna. Af dessa skäl, och då »både af presterskapets revisorer och af statsrevisorerna allvarliga anmärkningar häremot blifvit under sista året gjorda», har motionären föreslagit en skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan om

»ändring i eller upphäfvande af ofvannämnda cirkulär af den 9 Februari 1844 i det syfte, att antingen *all* provision vid uppbörd af medel till ofvan nämnda och andra välgörenhetsinrättningar måtte *förbjudas*, eller ock i vissa fall en uppbördsprovision af högst en eller en half procent medgifvas».

Båda motionerna öfverensstämman sålunda deruti, att de afse upphäfvande eller åtminstone inskränkning af konsistorienotariernes nuvarande författningenslignade rätt till uppbördsprovision å af dem mottagna och redovisade medel, som tillflyta »välgörenhetsinrättningar» eller »välgörenhetsanstalter». Derjemte föreslås i den förstnämnda motionen en anhållan hos Kungl. Maj:t om »en utredning af nämnde tjänstemäns löneinkomster».

Hvad nu angår den förstnämnde motionärens förslag om anhållan hos Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa en utredning angående konsistorienotariernes löneinkomster, så är, enligt Utskottets uppfattning, en dylik åtgärd näppeligen behöflig. Kungl. Maj:t har nemligen den 13 December 1878 från samtliga domkapitel och Stockholms stads konsistorium infortrat ej mindre fullständiga och noggranna förteckningar å samtliga de löneförmåner, af hvilka dessa myndigheters notarie, amanuens och vaktmästare under särskilda titlar varit i åtnjutande under åren från och med 1873 till och med 1878, än äfven specifik uppgift för samma tid å de tillgångar, hvarmed bestridts såväl dessa utgifter, der sådant icke redan af lönetitlarne framgår, som öfriga för expeditionen gjorda utgifter, de senare jemväl till belopp och hufvudsaklig beskaffenhet angifna. Dessa till Ecklesiastikdepartementet för länge sedan inkomna redogörelser, hvilka, möjligen med något enstaka undantag, fullständigt belysa det nuvarande tillståndet, torde sålunda redan innefatta icke blott allt det material, som kan anses erforderligt för bedömandet af den nu förevarande frågan om afskaffande af konsistorienotariernes provision å uppbörd af medel till välgörenhetsinrättningar, utan ock all den utredning angående nu bestående förhållanden,

som kan vara af nöden vid uppgörande af förslag till allmän, definitiv reglering af ifrågavarande tjänstemäns aflöningsförhållanden. Innan Utskottet erhållit kännedom om tillvaron af nu nämnda, i vederbörande statsdepartement tillgängliga uppgifter, hade Utskottet, i den ordning § 46 Riksdagsordningen anvisar, begärt Konungens befallning till samtliga ecklesiastika konsistorier att inom utgången af Mars månad inkomma med specificerade uppgifter om konsistorienotariernes samtliga tjänsteinkomster af särskilda slag — statsmedel, expeditionslösen, uppbördsprovision å de flere slags medel, som af dem uppbäras och redovisas, boställsförmån m. m. — under det sista år, för hvilket dessa uppgifter kunde enligt afslutade räkenskaper lemnas.

Dessa uppgifter, hvilkas infordrande den tillförordnade regeringen täcktes ofördröjligen besluta, och hvilka den 3 April blifvit till Utskottet öfverlemnade, meddelas såsom bilaga (Litt. A) till detta utlåtande.

Utskottet anser sig på grund häraf böra hemställa:

- 1) att Herr Asklöfs motion, i hvad den afser en anhållan till Kongl. Maj:t om utredning rörande konsistorienotariernes löneinkomster, icke må till någon Kammarens åtgärd föranleda.

Utskottet öfvergår nu till den andra delen af Herr Asklöfs förslag och till Herr *S. Anderssons* dermed i sak fullkomligt öfverensstämmande motion.

Till en början får Utskottet erinra derom, att Riksdagen i skrifvelse (N:o 77) af den 19 Maj 1871 anhöll, det Kongl. Maj:t ville taga i öfvervägande, »huruvida icke för dem, som hädanefter erhålla konsistorienotariatetjänst, all rätt till uppbördsprovision å kollektmedel må kunna borttagas». Med anledning af denna skrifvelse infordrade Kongl. Maj:t den 9 Juni samma år utlåtanden från samtliga domkapitel samt hofkonsistorium och Stockholms stads konsistorium. Inom årets utgång inkommo utlåtanden från tolf konsistorier; de två återstående i första dagarne af 1872. Utskottet anser sig böra redogöra för innehållet af dessa utlåtanden, hvilka sedan något mer än tio år hvila i Ecklesiastikdepartementet.

Hofkonsistorium upplyste, att dåvarande notarien under sin tjänstetid icke begagnat sig af sin rätt till provision å de af honom redovisade kollektmedel. Konsistoriet fann intet hinder möta för upphörande af denna rätt, när ny innehafvare tillträdde tjänsten.

Stockholms stads konsistorium, som fann »sportelväsendet i allmänhet vara en mindre lycklig utväg till tjänstemäns aflöning», ansåg »ganska lämpligt», att ifrågavarande uppboråsprovision komme att försvinna mot ersättning af statsmedel till ungefärligen det belopp, 87 kronor 48 öre, hvartill provisionen å kollektmedel under de sista fem åren i medeltal uppgått. Notariens hela inkomst utgjorde omkring 1,700 kronor.

Domkapitlet i Visby tillstyrkte Riksdagens önskan endast mot vilkor af ersättning, alldenstund notariens inkomster voro allt för ringa att tåla ens en obetydlig nedsättning. Hans provision å kollekt hade under de sista fem åren utgjort i medeltal omkring 31 eller, tillfälliga kollekt medräknade, omkring 48 kronor.

Domkapitlet i Hernösand kunde likaledes tillstyrka bifall endast mot en ersättning af statsmedel, som domkapitlet föreslog till 200 kronor. Notariens hela löneinkomst beräknades af tjänstens dåvarande innehafvare, liksom af företrädaren, till nära 2,900 kronor.

Domkapitlet i Karlstad erinrade, att »största delen af konsistorie-notariernes provision utan all ersättning dels betydligt nedsattes, dels helt och hållet afskaffades genom cirkulärbrefvet den 9 Februari 1844, hvori bestämdes att all provision å stipendiemedel med mera skulle helt och hållet upphöra och provisionen å stiftets byggnadskassas räntemedel samt å utgående kollekt- och stamboksmedel nedsättas från 6 till 3 procent o. s. v.» Hvad anginge provisionen å kollektmedel, så hade domkapitlet »länge insett olämpligheten deraf» och instämde därför i Riksdagens åsigt. Men då notariens ordinarie lön var obetydlig — 37 tunnor $6\frac{2}{5}$ kappar kronotondespanmål och kontant lönetillökning 326 kronor 33 öre, jemte 270 kronor ersättning för dubbla tjänsteårs förlust, eller tillsammans omkring 1,000 kronor — så syntes provision å kollektmedel ej böra upphöra utan behörig ersättning. I ett bilagdt memorial af notarien beräknas ersättningen till 120 kronor, som nämnda provision i medeltal utgjorde.

Domkapitlet i Kalmar förordade Riksdagens förslag med vilkor af ersättning, detta under åberopande af ett bilagdt utlåtande från notarien, hvilken yttrar: »Det kan icke nekas, att ju mera ömmande det behof är, för hvilket dylika medel insamlas, desto mer motbjudande måste det vara att se en betydlig del af dem användas för annat ändamål, än gifvarne åsyftat. Endast i det fall skulle skälig anledning förefinnas att bibehålla konsistorienotarierna vid rättigheten till uppboråsprovision, om insamlingarna derigenom på något sätt kunde befrämjas; men då nämnde tjänstemän endast hafva befattning med medlens bokföring och redovisning, är naturligtvis resultatet af insamlingen icke på

något sätt beroende af deras större eller mindre nit. Det vore därför, enligt min åsigt, önskvärdt, att ifrågavarande sportler blefve alldeles afskaffade, och att, såsom en början härtill, den af Riksdagen föreslagna förändringen blefve antagen. Den minskning i löneinkomster vid notarietjänsterna, som deraf blefve en följd, kunde, der så funnes nödigt, ersättas genom någon lämplig löneförhöjning af statsmedel.»

Domkapitlet i Göteborg kunde ej tillstyrka bifall annat än med vilkor af ersättning till blifvande notarier, motsvarande medelinkomsten af tio års provision. Domkapitlet åberopar ett af notarien meddeladt yttrande af följande innehåll: Det vore önskvärdt att *all* provision upphörde, men mot ersättning af »säkrare och behagligare natur än de alltid till sitt belopp obestämda och mången gång missunnade provisionsmedlen». Notariens inkomster hade 1861—1865 utgjort i medeltal 3,191 kronor 32 öre, 1866—1870: 2,901 kronor 18 öre, oberäknadt det helt och hållet frivilliga så kallade honorarium från presterskapet och skolstaten, som 1866—1870 i medeltal utgjort 750 kronor 91 öre. Af notariens inkomster afginge årligen 1,000 kronor, hvaraf 600 till en bokhållare, 400 till en renskrifvare. Provisionen hade år 1870 utgjort 399 kronor 88 öre. Expeditionslösen vid domkapitlet vore betydligt lägre än vid länsstyrelserna, härads- och rådhusrätterna. De extraordinarie inkomsterna vid Göteborgs domkapitel hade under de sista sju åren betydligt nedgått. Anspråken, med eller utan stöd af lag, på notarien öfverstege, i följd af de redan 1687 mycket förändrade tidsförhållandena, betydligt det lagstadgade åliggandet att till protokollet anteckna besluten.

Domkapitlet i Lund afstyrkte, utan meddelande af några faktiska upplysningar, Riksdagens hemställan, emedan provisionen är en del af lönen och Riksdagen ej beslutit någon ersättning, emedan vidare »åtminstone inom detta stift konsistoreinotariens löneinkomster icke skäligen kunna nedsättas», och emedan Riksdagens afsigt ej genom bifall till dess förslag kunde vinnas på en gång, utan blott i mån af dåvarande notariernes afgang.

Domkapitlet i Vexjö åter tillstyrkte bifall mot vilkor af ersättning, i afseende å hvilkens erforderliga belopp nämnes, att provisionsinkomsten under de sista tio åren i medeltal utgjort något öfver 150 kronor, dock oräknad provisionen å »de mera tillfälliga kollekterna» under samma tid — nemligen till seminariet i Chicago, till svenska Lutherska församlingen i New York, till svensk-finsk-estniska församlingen i Kronstadt, samt till de sårade och sjuke i fransk-tyska kriget — hvilken provision utgjort 458 kronor 56 öre.

Domkapitlet i Vesterås ansåg visserligen »bäst vara, att provisionen utgår på sätt hittills skett», men föreslog, derest förändring komme att vidtagas, full ersättning, hvilken, enligt uträkning af medelbeloppet för de sista tjugu åren, borde bestämmas till 300 kronor årligen.

Domkapitlet i Strengnäs förklarade sig lika med Riksdagen anse »dylika medel, såsom i de flesta fall åsyftande välgörenhet, böra oafkortade utgå för ändamålet», och hade derfor intet emot förslaget, blott skälig ersättning blefve beredd.

Domkapitlet i Skara yttrade att, om ifrågavarande provision, som under de sista tio åren i medeltal kunde anses hafva utgjort omkring 550 kronor, afskaffades, notariens inkomster skulle blifva otillräckliga och ej motsvara det trägna och växande arbetet.

Domkapitlet i Linköping meddelar, att notariens ordinarie lön ej uppgick till 700 kronor, och att provisionen å kollektmedel kunde beräknas till högst 200 kronor årligen. Vore meningen att lemna ersättning, så kunde provisionen gerna borttagas. Men då Riksdagen »tycktes vilja» — såsom orden lyda i domkapitlets utlåtande — »hafva inkomstpunkten åtminstone för närvarande ovilkorligen utan något slags ersättning bortstruken», så kunde domkapitlet ej annat än »på det högsta» afstyrka bifall.

Domkapitlet i Upsala upplyste, att notariens inkomster utgjordes af: 270 kronor kontant statsanslag, 50—60 tunnor kronotionde, 420 kronor kontant af domkyrkan, provision å kollekter och diverse insamlingar, å ränte- och vakansmedel i skolhusbyggnadsfonden samt å några stiftets presterskap särskildt tillhörande fonder och kassor för välgörande ändamål, befodringsafgifter samt expeditionslösen, i allt 4,000—5,000 kronor i medeltal. Men här af afginge omkring 500 kronor till amanuensen och 200 kronor till ett skrifbiträde, jemte kostnaden för skrifmaterialier. Derfore borde indragning af den ifrågavarande provisionen ej ega rum utan ersättning, hvilken, efter det till 520 kronor uppgående tjuguariga medeltalet af kollektprovisionen, borde bestämmas till minst 500 kronor. I utlåtandet påpekas, att många af notariens uppborder »äro af den art, att de hafva föga eller ingen gemenskap med ecklesiastika ändamål».

Till denna noggranna redogörelse för innehållet af de utlåtanden, som med anledning af Riksdagens ofvannämnda skrifvelse inforrades från de ecklesiastika konsistorierna, läser Utskottet icke behöfva föga något omdöme derom, huruvida några större vanskligheter stält sig hindrande i vägen för den partiella reform, hvarom Riksdagen för snart elfva år sedan gjorde hemställan till Kungl. Maj:t.

Genom de tvenne motioner, som det åligger Utskottet att yttra sig om, har den 1871 väckta frågan fått en större omfattning, i det att man nu ifrågasätter lämpligheten af uppbördsprovision ej blott å kollekt, utan ock å alla andra för välgörande ändamål afsedda medel, som af konsistorienotarierna mottagas och redovisas. Båda motionärerna hafva särskildt fäst sig vid notariernas provision å den inkomst, som från lediga presterliga beställningar tillflyter presterskapets enke- och pupillkassa. Medan den ene af motionärerna uppgifver, att såväl presterskapets revisorer som statsrevisorerne gjort »allvarliga anmärkningar» mot sistnämnda provision, röjer åter den andre någon tvekan, huruvida konsistorienotarierna äro till sådan provision lagligen berättigade; med anledning hvaraf Utskottet får till en början anföra följande.

Reglementet för nyssnämnda kassa af den 6 November 1874 stadgar *dels*, i § 9 mom. 2—3, att i grundfonden ingå såväl ett års behållen inkomst af hvarje presterlig beställning i riket, hvilken inkomst i allmänhet bör tillfalla kassan, då beställningen första gången efter reglementets fastställande varder ledig, som ock all behållen inkomst vid prestsyssla, som i följd af tvist eller annan omständighet kommer att stå ledig utöfver den lagliga tillträdestiden, samt vederlag under extra nådår, *dels*, i § 25, att de i § 9 mom. 2—3 omnämnda behållna inkomster af eklestiska sysslor uppbäras af konsistorierna, för att till enke- och pupillkassans direktions öfverlemnas och redovisas *mot hittills vanlig provision*. Här af framgår, att konsistorienotarierna enligt det af Kungl. Maj:t fastställda reglementet egt oomtvistlig rätt att uppbära den öfverklagade provisionen. Hvad åter vidkommer den uppgiften, att såväl presterskapets revisorer som statsrevisionen gjort »allvarliga anmärkningar» mot denna uppbördsprovision, får Utskottet nämna, *att* statsrevisionen, som förlidet år första gången granskade räkenskaperna öfver presterskapets enke- och pupillkassa, väl i andra afseenden gjort rätt allvarsamma anmärkningar, men deremot i det afseende, hvarom en af motionärerna talar, icke framställt någon anmärkning alls; samt *att* hvad kassans egna revisorer en gång rörande detta ämne anfört icke heller har karakteren af en anmärkning mot provisionen, utan blott innehåller ett resonnemang, som väger skälen för och mot en förändring i detta hänseende. I berättelsen om revisionen af kassans förvaltning under räkenskaps- och pensionsåret 1 Maj 1880—1 Maj 1881 meddelas att de allt ifrån inrättningens början den 6 November 1874 på grund af reglementets § 9 mom. 2 kassan tillflutna inkomster, efter afdrag af löner till vikarier samt åtskilliga smärre utgifter afvensom uppbördsprovision, uppgått till 919,379 kronor, och att provisionen utgjort:

I Upsala stift.....	6,635	kronor	11	öre.
» Linköpings d:o	8,701	»	53	»
» Skara d:o	6,786	»	64	»
» Strengnäs d:o	4,301	»	74	»
» Vesterås d:o	6,180	»	06	»
» Vexjö d:o	3,422	»	74	»
» Lunds d:o	8,250	»	89	»
» Göteborgs d:o	5,287	»	28	»
» Kalmar d:o	2,809	»	59	»
» Karlstads d:o	1,168	»	72	»
» Hernösands d:o	4,051	»	53	»
» Visby d:o	633	»	77	»
» Stockholms stad	454	»	15	»

Summa 58,683 kronor 75 öre*),

»hvilken provisionssumma» — anmärka revisorerne — »fördelad på de sex tilländagångna åren, gifver ett medelbelopp för hvarje uppborðsman af 752 kronor 36 öre».

Derefter tillägga revisorerne:

»Det kan icke nekas, att uppborðsprovisionen, sådan den af ofvanstående tabell framgår, inom de flesta stiften uppgår till betydande belopp och äfven framgent under vissa år kan komma att ansevärt öfverstiga hvad man vid det ursprungliga förslaget uppgörande föreställt sig, då grundfondens årsinkomster enligt reglementets § 9 mom. 2 antogs till ett alltjemt fortfarande medelbelopp af 150,000 kronor, hvaremot de under året 1879—1880 uppgingo till 294,119 och under året 1880—1881 till 289,881 kronor. Också har detta förhållande, hvilket väckt bekymmer hos åtskillige delegare af kassan och särskildt föranledt skrivelser från flere kontrakt inom Lunds stift såväl till direktionen som till revisorerne, blifvit föremål för allvarliga öfverläggningar om lämpligheten af en förändring i uppborðssättet och uppborðsprovisionens belopp och om den sannolika utsigten till vinnande af en sådan förändring. Hvad nu först beträffar det i reglementets § 25 förekommande uttrycket »hittills vanlig provision», så innebär detta uttryck ingalunda, såsom man förmenat, någonting sväfvande, lika litet som dess tillämpning till 6 procent beror af någon godtycklig tolkning inom domkapitlen eller kassans direktion, utan har helt enkelt sin grund uti K. cirkuläret den 9 Februari 1844. Kungl. Maj:t synes hafva föreställt sig, såsom ock torde vara fallet, att kassans inkomster af vakanta lägenheter i icke ringa mån bero af den omtanke, som ådagaläggas vid uppborðandet af arrendevilkoren för boställen med mera, och torde denna omständighet väsentligen hafva inverkat på bestämmandet af uppborðsprovisionens belopp. Att öfverflytta samtliga bestyren med utarrendering af lägenheterna, uppborðen af arrendena med mera på kontraktsprostarne, såsom åtskillige delegare hafva föreslagit, finna revisorerne så mycket mindre lämpligt, som ett öfverinseende ändå torde behöfva utöfas af domkapitlen, hvarigenom ock dessas besvär

*) Ofvanstående siffror vederlägga den ene motionärens påstående, att konsistorienotarierne uppburit mer än de lagligen medgifna 6 %.

snarare skulle ökas än minskas. Det är revisorerne bekant, att inom flere stift kontraktsprostarne icke i något hänseende anlitas om biträde vid arrendeauktionerna m. m., utan att sådant verkställes genom andra lämpliga personer. Att enligt åtskilliga delegares yrkande sammankalla en extra bolagsstämma, eller rättare tvenne på hvarandra följande, för att besluta en sådan förändring i reglementet, hvarigenom uppbördsprovisionen bestämdes till en lägre procent, hafva revisorerne funnit betänkligt, då enligt vår uppfattning en sådan åtgärd i måhända mer än ett afseende skulle kunna medföra snarare en förlust för kassan, än vinst, helst omkostnaderna för en bolagsstämma äro icke obetydliga, och förslaget om en nedsättning af provisionen, sedan reglementets bestämmelse i detta hänseende redan så lång tid blifvit tillämpad, icke med säkerhet kunde påräkna understöd af domkapitlen och kanske med än mindre sannolikhet vinna Kungl. Maj:ts sanktion i strid med en redan fastställd princip. Likväl vilja revisorerne härmed hafva hemställt till direktionen, som bättre torde vara i tillfälle att kunna öfverväga den möjliga fördelen af en sådan åtgärd, att derom fatta ett närmare beslut.»

Detta yttrande utvisar, att revisorerne icke velat förorda någon åtgärd i syfte att minska kassans förluster genom den medgifna höga uppbördsprovisionen. Men just denna omständighet, att kassans närmaste målsmän i sjelfva verket *icke* funnit de »bekymmer», som åtskillige delegare yppat, böra till någon åtgärd föranleda, synes Utskottet innebära blott så mycket starkare anledning för Riksdagen att ingripa genom en framställning till Kungl. Maj:t, derest nemligen Riksdagen delar notionärernes åsigt om provisionens otillbörligt höga belopp. Huruvida åter denna åsigt är väl grundad, torde ytterligare kunna belysas genom följande, af kassans kamrerare på Utskottets begäran meddelade öfersigt af konsistoriernas uppbörds- och redovisningsprovision för de medel, som jemlikt reglementets § 9 mom. 2 under ecklesiastikåret 1880—1881 öfverlemnats till kassan:

För Upsala	konsistorium	Kr.	765: 96.
» Linköpings	»	»	2,294: 80.
» Skara	»	»	1,240: 68.
» Strengnäs	»	»	1,250: 99.
» Vesterås	»	»	2,342: 55.
» Vexjö	»	»	2,238: 04.
» Lunds	»	»	2,179: 65.
» Göteborgs	»	»	3,352: 20.
» Kalmar	»	»	439: 38.
» Karlstads	»	»	797: 87.
» Hernösands	»	»	1,035: 60.
» Visby	»	»	314: 64.
» Stockholms stads	»	»	208: 17.

Summa kronor 18,460: 53*).

*) Ofvanstående uppgifter gälla *ecklesiastik*-året 1880—1881, medan de i Bil. litt. A. meddelade redogörelser från vissa konsistorier gälla *ecklesiastik*år, de från andra åter *kalender*-Bih. till Riksd. Prot. 1882. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 8 Häft.

Medan revisorernes ofvan åberopade framställning utvisar för 6 år ett medelbelopp för hvarje uppborädsman af 752: 36, gifver deremot nyss anförda summa för ett år medelbeloppet 1,420 kronor.

Revisorernes föreställning, att det är en »fastställd princip», i hvilken någon rubbning svårligen skulle af Kungl. Maj:t medgifvas, att uppborädsprovisionen å ifrågavarande medel skall utgå med 6 procent, vederlägges af dem sjelfva, i det de erinra om, att reglementet blott stadgat »vanlig» provision och att detta uttrycks betydelse beror af 1844 års cirkulär. Då man icke i reglementet föreskrifvit provisionsprocenten, utan blott hänvisat till den för likartade fall gällande bestämmelse, är så långt ifrån någon sådan »princip», som revisorerne förmenat, vorden fastställd, att det ju i stället ganska tydligt är utsagdt, att provisionen i detta fall bör vara densamma som i likartade fall är eller kan varda författningsenligt medgifven; och att bestämmelser härom ändras och rättas efter ändrade förhållanden, ligger ju i sakens natur. Revisorerne hafva ock sjelfva visat, hur olämpligt det skulle hafva varit att fastställa 6 procent såsom »princip», i det de medgifva att provisionsbeloppen betydligt öfverstigit hvad man »vid det ursprungliga förslagets uppgörande förestält sig». Att den nuvarande bestämmelsen om provision »redan så lång tid blifvit tillämpad» på sätt som skett, torde för öfrigt mindre utgöra anledning att undanskjuta, än att påskynda ändringen af en föreskrift, som i verkligheten slagit annorlunda ut, än beräknadt var, och som befunnits olämplig.

Utskottet kan sålunda ej annat än i hufvudsak gilla och förorda syftet af hvad motionärerne föreslagit. En annan fråga åter är, om förändringen billigtvis kan med ett penndrag påbjudas.

år, hvilket påpekas med anledning af den betydliga skilnaden mellan vissa siffror i den af kassans kamrerare lemnade tablån och de under motsvarande rubrik i Bil. förekommande, såsom när här ofvan provisionen i Göteborgs stift å enke- och pupillkassans medel under eklestistikåret 1880—1881 uppgifves till 3,352 kronor 20 öre, men i domkapitlets specifikation för kalenderåret 1881 till blott 1,175 kronor 4 öre, eller när, tvärtom, för Stockholms stad här ofvan upptages 208 kronor 17 öre, men i konsistoriets redogörelse 496 kronor 24 öre. Men om härmed i vissa fall förklaring af siffrornas skiljaktighet får anses vara gifven, är i andra fall den motsägelse oförklarad, som eger rum mellan de från olika håll hemtade, men hvar för sig officiella siffrorna, såsom när i ofvanstående tablå meranämnda provision i Linköpings stift under eklestistikåret 1880—1881 upptages till 2,294 kronor 80 öre, men i domkapitlets redogörelse till blott 1,809 kronor 28 öre. — Siffran å ifrågavarande provision är högre i den af Kalmar domkapitel insända uppgiften, än i ofvanstående tablå, ehuru båda dokumenten gälla samma eklestistikår; huruvida detta förklaras deraf, att den förre omfattar äfven sådan provision som utgår enligt mom. 3 af § 9 i kassans reglemente, medan tablån gäller blott provisionen enligt samma paragrafs mom. 2, har Utskottet ej kunnat utröna.

Utskottet har härvid ej förbisett, att *partiella* reformer, sådana som den af 1871 års Riksdag begärda och den nu af motionärerne föreslagna, endast blifva ett ganska otillfredsställande lappverk, och att utom den del af konsistorienotariernes tjänsteinkomster, som tillkomma dem i form af uppbördsprovision, äfven den, som härflyter från expeditionslösen, tarfvar att omregleras. I afseende härpå vill Utskottet erinra om, att den dryga lösen för fullmakter å svagt aflönade tjänster vid skolstaten, som K. cirkuläret den 31 Oktober 1851 angående expeditionstaxa för domkapitlen medgifver, onekligen är obilligt betungande för den betalande, utan att därför utgöra en öfverdrifven förmån för konsistorienotarierna, som ju ej rå för, att staten hänvisat dem att på detta och dylika olämpliga sätt uppbära sin lön för ett tråget arbete. I sammanhang härmed torde det anmärkningsvärda förhållandet böra påpekas, att nämnda lösen numera på några ställen drabbar lärare vid — högre folkskola. Det af Kungl. Maj:t den 22 Juli 1859, på vederbörande domkapitels förslag, fastställda reglementet för de högre folkskolorna i Lunds stift — fem till antalet, för hvilka på samma gång statsbidrag anvisades — stadgar nemligen, att lärare vid högre folkskola nämnes, inom skolstyrelsens förslag, af domkapitlet, som äfven utfärdar fullmakt; ett stadgande som, besynnerligt nog, lemnades orubbadt, när Kungl. Maj:t den 29 December 1870 faststälde ändringar i flere andra delar af samma reglemente. Bland de öfriga reglementen för högre folkskolor, hvarom Utskottet haft tillfälle att taga kännedom, förekommer blott ett, det för Onsala högre folkskola i Göteborgs stift den 16 Februari 1866 utfärdade, som innehåller en dylik bestämmelse, hvaremot alla de andra föreskrifva, att domkapitlet upprättar förslag, men skolstyrelsen nämner läraren och utfärdar hans fullmakt. Åt den fyndighet, som på ett så oväntadt sätt vidgat fältet för den konsistoriella expeditionstaxans tillämpning, att den gäller äfven »fullmakter» å ifrågavarande kommunala befattningar, hvilkas tillvaro ju kan vara mycket tillfällig och öfvergående, torde det vara förbehållet att framgent ytterligare öfverraska allehanda klen aflönade befattningshafvande, derest ej lagstiftningen deremot vidtager nödiga försigtighetsmått — hvilka dessutom äfven påkallas af nödig omsorg derom, att likheten inför den lag, som kallas expeditionstaxa för domkapitlen, varder utsträckt till och erkänd inom alla Sveriges biskopsstift.

För öfrigt böra, när man tänker på ena partens — välgörenhetsinrättningarnas, fullmaktstagarnes med fleres — intresse, den andra partens, nemligen konsistorienotariernes, billiga anspråk ej alldeles lemnas ur räkningen. Det kan väl ej bestridas, att domkapitel-expeditionernas

göromål på senare tider betydligt vuxit, i synnerhet i följd af det ökade antalet folkskoleärenden, för hvilkas handläggning konsistorienotarierna, så vidt Utskottet har sig bekant, ej åtnjuta någon särskild ersättning, utom en obetydlig utslagslösen, när målen dertill föranleda. Det torde ock vara en gifven följd af donkapitlens organisation, att, utom de mera mekaniska expeditionsgöromålen, äfven utarbetandet af ärendena vanligast hvilat på expeditionen. Och för den arbetsdryga befattningen, utan semester och utan pensionsrätt, uppbär konsistorienotarien den väsentligaste delen af sina tjensteinkomster på ett sätt, som — för att begagna några här ofvan citerade ord — i sanning kunde vara »säkrare och behagligare», än det är. Hafva nu ock i flere stift inkomsterna under senare åren ökat betydligt genom den af motionärerna påpekade provisionen, så torde ock andra inkomster hafva försvunnit, såsom, åtminstone i ett stift, »honorarium» från stiftspresterskapet, jemte de fordom vanliga »remunerationer» eller, på svenska, »handtryckningar», hvilkas tradition numera dess bättre endast på något enstaka håll torde upprätthållas.

Konsistorienotarierna äro ock allt annat än så belätne med det nuvarande förhatliga aflöningssättet, som många lärar föreställa sig. De hafva, samtliga, år 1880 hos Kungl. Maj:t bevekliget och på skäl, hvilkas giltighet ej kan bestridas, petitionerat om en fullständig lönereglering. Utskottet har ansett sig böra meddela Kamrnaren deras petition såsom bilaga (Litt. B) till detta betänkande.

De föreliggande motionerna berättiga emellertid icke Utskottet att föreslå någon hemställan i det vidsträcktare syfte, som Utskottet skulle anse önskligt. När Utskottet emellertid trott sig böra förorda motionärernes förslag, så har Utskottet dertill föranledts äfven af det antagandet, att redan en hemställan från Riksdagen af det mera begränsade innehåll, hvartill motionerna gifva anledning, möjligen skulle kunna föranlåta Kungl. Maj:t att taga ärendet i hela dess vidd under ompröfning, derest detta befines oundgängligen nödvändigt och partiella förändringar skulle anses för omöjliga. Visserligen kunde häremot invändas att, då 1871 års Riksdags skrifvelse, som afsåg att afskaffa en provision af ännu mer *stötande* beskaffenhet, än den som synes företrädesvis hafva ådragit sig motionärernes uppmärksamhet, på tio till elfva års tid ej ledt till något resultat, en förnyad hemställan i ej helt och hållet, men dock hufvudsakligen samma rigtning, nu vore föga lämplig. Men å andra sidan förekomma följande omständigheter, som tala för det antagandet, att afgörandet af 1871 års förslag uppskjutits blott af det skäl, att Kungl. Maj:t velat pröfva detsamma i samband med förslag till definitiv löne-

reglering för domkapitlens tjänstemän. Efter att 1850—51 och 1862—63 års riksdagar beviljat bidrag af statsmedel till aflöningen af domkapitlens tjänstemän, föreslog Kungl. Maj:t 1874 års Riksdag att äfven åt dessa tjänstemän anslå dyrtidstillägg. De uppgifter från konsistorierna, som lägo till grund för denna framställning, utvisade, att ifrågavarande tjänstemäns aflöningsförhållanden voro ordnade på ett ganska otillfredsställande sätt: notariernes löneinkomster vexlade från 2,000 till öfver 6,000 kronor, amanuensernes från 500 till 2,000, »och detta ingalunda alltid så, att tjänstemännen inom de mest befolkade och följaktligen mest besvärliga stiftens äro de bäst aflönade» (statsverkspropositionens bilaga n:o 7 a, sid. 55). Derför vexlade ock de af vederbörande begärda dyrtidstilläggen från 16 till 150 procent, och derför blef det af Kungl. Maj:t äskade och af Riksdagen till nedsatt belopp af 3,716 kronor beviljade dyrtidstilläggsanslaget lemnadt till Kungl. Maj:ts disposition, att, utan på förhand fastställt procentförhållande, efter sig företeende omständigheter fördelas. När sålunda Kungl. Maj:ts uppmärksamhet länge sedan blifvit fäst å den stora ojämnheten i de löneinkomster, som domkapitlens tjänstemän åtnjuta, när vidare dyrtidstillägget fortfarande äskas under åberopande deraf, såsom det ännu i år heter i vederbörande departementschefs yttrande till statsrådsprotokollet, att »något löneregeringsförslag, grundadt på fullständig utredning, ännu ej kunnat framläggas», och när slutligen, såsom ofvan är nämnt, fullständiga faktiska upplysningar om de nuvarande förhållandena inhemtats från vederbörande, torde det vara sannolikt, att det är frågan om definitiv »löneroglering», som hittills fått hindra afgörandet af 1871 års Riksdags önskningsmål. En *förnyad* hemställan från Riksdagen borde, synes det, kunna medföra den verkan, att utan vidare uppskof antingen ärendet i hela dess vidd företages till afgörande, eller ock de partiella rättelser vidtagas, hvarom Riksdagen anhallit. En sådan hemställan torde ock derför vara påkallad, emedan det verkliga eller förmenta sambandet mellan lönefrågan och frågan om domkapitlens ombildning måhända skulle blifva en anledning till den förres ytterligare undanskjutande för mycket lång tid, i fall Riksdagen lemnade utan afseende de af motionärerne påpekade missförhållandena och sålunda möjligen kunde tyckas finna allt vara väl bestäldt, som det är.

Båda motionärerne önska helst, att all provision å uppbörd för välgörenhetsinrättningar måtte afskaffas. Då de taga ordet »välgörenhetsinrättningar» i så vidsträckt mening, att äfven presterskapets enke- och pupillkassa hänföres under denna kategori, skulle väl, genom bifall till deras principala yrkande, *all* eller i det närmaste all provision komma att försvinna. Men om sålunda en flerstädes ej oväsentlig del af löne-

inkomsterna indrages, så uppstår fråga om ersättning. Och om det måhända ej är antagligt, att Riksdagen skall finnas benägen att fullständigt med statsmedel aflöna konsistoriernas tjänstemän, så torde ej heller från Riksdagen ett förslag böra framställas, hvars nyssnämnda praktiska konsekvens sedermera blefve svår att afvärja. Utskottet anser sig därför blott så till vida kunna förorda motionerna, att det vördsamt hemställer,

2) att Kammararen för sin del besluter, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, det Kungl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, om och under hvilka vilkor konsistorienotariernes rätt till uppbördsprovision må kunna i vissa fall, såsom de af 1871 års Riksdag påpekade, upphävas, i vissa fall derhän förändras, att provisionen blifver inskränkt till skälig ersättning för det ej annorledes godtgjorda besvär, som uppbörden medför.

Stockholm den 5 April 1882.

På Utskottets vägnar:

A. HEDIN.

Bilaga Litt. A.**Stockholms stads konsistorium:**

Uppgift å de tjensteinkomster, som tillkommit notarien vid Stockholms stads konsistorium under år 1881.

	Kronor	öre
a) Statsmedel:		
189 kubikfot kronotionde, ersatt med	446	98 ¹
Af anslaget till domkapitlens expeditioner	733	50
Ersättning för mistad förhöjd tjensteårsberäkning	270	—
Lönetillägg eller dyrtidstillägg	466	—
b) Af konsistorii kassa	50	—
c) Af hufvudstadens församlingar	300	—
d) Expeditionslösen	656	13 ²
e) Provisioner:		
Af två fonder, bestämdt arfvode	157	50
Å kollektmedel	100	
Å medel tillkommande presterskapets enke- och pupill- kassa	496	24
Summa kronor	3,676	35

Stockholm den 20 Mars 1882.

A. H. Hallin,
Konsistorienotarie.

¹) Till följd af förändring i sättet för utbetalning af dessa medel uppbars i sjelfva verket ej någon lösen för kronotionde under 1881.

²) Under år 1881 har det ovanliga inträffat, att lösen utgått för ej mindre än tre komministersfullmakter med tillsammans 548 kronor. Då, såsom vanligast är, ingen fullmaktslösen ifrågakommer, reduceras expeditionslösen till omkring 100 kronor.

Linköpings domkapitel:

Uppgift å konsistoriinotariens tjensteinkomster under ecklesiastik-
året 1880—1881.

	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
<i>Ordinarie inkomster:</i>						
Ordinarie lön, statsmedel	772	74				
En kollekt inom stiftet (minskas årligen).....	65	84				
Expeditionslösen.....	1,625	—				
Kollektprovisioner (minskas årligen).....	313	81				
Kontingent från stiftets kyrkor	28	8				
Provision af stiftets byggnadskassa	—	40				
d:o af Rederska stipendiifonden		936				
d:o af Cederhjemska pensionsstiftelsen	61	68	2,876	91		
<i>Tillfälliga inkomster:</i>						
Provision af presterskapets enke- och pupill- kassa	1,809	28				
D:o af indragna lektorsprebendehemmanet Stora Bråstorp med tillhörande löningsjord	69	80				
Arfvode för utdelning af fosterlöner från all- männa barnhusinrättningen	44	50	1,923	58	4,800	49
Härifrån afgå:						
Konsistorienotariens årliga utgifter för be- stridande af den ansträngande tjensten, som icke åtföljes af rätt till semester, hvilka böra beräknas till minst	450	—				
Pensionsafgifter	100	—			550	—
Aterstår sålunda för ifrågavarande år	—	—	—	—	4,250	49

Härjemte har domkapitlet ansett sig böra för fullständighetens skull meddela, att härvarande konsistoriinotarie mottagit det personliga för-
troendet att handhafva stiftets presterskaps enskilda kassor samt därför
under ifrågavarande år åtnjutit ett förvaltningsarfvode af 619 kronor 72
öre, men att detta arfvode med hvarje år hastigt minskas genom dessa

kassors af presterskapet beslutade betydliga successiva bidrag till pensioneringen af de stiftet tillhörande äldre prestenkor, hvilka icke kunna blifva delaktiga i presterskapets allmänna enke- och pupillkassa.

Tjensten åtföljes dessutom af en donerad boställsgård i Linköpings stad, hvilken dock, enligt i aftryck bifogade testamente, ej får i denna uppgift beräknas.

Någon provision af stämpelpapper åtnjutes icke af konsistoriinotarien.

Linköpings domkapitel den 22 Mars 1882.

I. H. W. Steinnordh.

L. E. Rusén.

E. G. Bring.

C. O. Möller.

Herman Petri.

P. M.

I den af Linköpings domkapitel under den 22 innevarande Mars underdånigst meddelade uppgift å dess notaries tjensteinkomster för ecklesiastikåret 1880—1881 har en provision, stor 55 kronor 7 öre, af stiftets f. d. emeritikassa icke blifvit upptagen, enär denna provision, sedan emeritikassan numera upphört, icke vidare utgår. Linköping i Domkapitlets expedition den 31 Mars 1882.

Herman Petri.

Upsala domkapitel:

»Med öfverlemnande af den sålunda infortrade uppgiften för det sistförflutna räkenskapsåret 1881, får domkapitlet i underdånighet, i anledning af den motion, som antagligen påkallat Utskottets begäran, nemligen af Herr Sven Andersson: om ändring i Kongl. cirkuläret den 9 Februari 1844 angående konsistoriinotariernas uppbördsprovision, tillika framhålla följande omständigheter:

att med de ökade provisionerna jemväl följt en ständigt fortgående tillökning af konsistoriinotariens göromål, och detta icke blott i fråga om de mångfaldigt växande förvaltningsbestyren, utan ock, hvad öfriga göromål beträffar, såsom en naturlig verkan af den allmänna samfundsutvecklingen, särskildt i fråga om undervisningsväsendet, hvilka allmänna förhållanden gjort konsistoriinotarietjensten i allt högre grad mödosam

och särskildt i Upsala stift påkallat, utom den ordinarie amanuensens biträde, anställning af ytterligare en amanuens, således två biträdande tjänstemän, till hvilkas aflönande, utom hvad notarien sjelf måste dertill lemna af sina löneinkomster, åtgår icke allenast hela andelen, 738 kronor, af det vid 1862—1863 årens riksdag beviljade anslaget till domkapitlens expeditioner, utan äfven betydliga frivilligt åtagna årliga bidrag från stiftets presterskap, hvilket sistberörda förhållande innebär den orimligheten, att statens ovilkorliga skyldighet att bekosta utgifterna för stiftsstyrelsen måst till en del öfvertagas af stiftets eget presterskap;

att de ökade inkomsterna för konsistoriinotarien således i fullt mått uppvägas af de ökade göromålen jemte penningens sjunkande värde och lefnadsomkostnadernas stegring, allt förhållanden, som i andra fall ansetts böra föranleda till lönetillökning, icke till löneförminskning;

att, hvad särskildt angår den af motionären framhållna och såsom »oskäligen» eller »orinligen» betecknade provisionen å uppbörderna för presterskapets enke- och pupillkassa, den ytterligare tillökning af göromål, som genom denna uppboörd vållats, är synnerligen stor och ingalunda af den enkla beskaffenhet, som i motionen beskrifvits såsom »inskränkt till mottagandet af försändelserna från kontraktsprostarne eller de vid pastornaten tjänstgörande prestmännen», då den tvärtom medfört en alldeles ny och ensamt i och för sig mycket vidlyftig förvaltning, förenad med betydande omtanke och besvär, allt från bestyret med lägenheternas utarrendering till den slutliga redovisningen, om hvilket allt motionären icke gjort sig ens en aflägsen föreställning, hvilket icke heller kan förträskas en helt och hållet utom göromålen stående person;

att sistberörda tillökning af konsistoriinotariernes inkomster för de sex åren 1875—1880 motsvarar i medeltal för hvarje uppboördsman 752 kronor 36 öre årligen, för erkestiftet särskildt 1,105 kronor 85 öre, beroende på nämnda stifts omfattning och förvaltningens deraf följande betydenhet; och bör härvid synnerligen märkas, att denna särskilda inkomst, hvilken redan antagligen nått sitt maximum, är af öfvergående natur och kommer att så småningom åter förminskas tills den slutligen upphör;

att direktionen för presterskapets enke- och pupillkassa, enligt skrifvelse till domkapitlen, i anledning af väckt fråga om sammankallande af extra bolagsstämma för att söka få den reglementerade provisionen nedsatt, ansett sig icke böra vidtaga en sådan åtgärd af följande skäl: 1) att den bestämda provisionen icke kunde med visshet antagas blifva nämnvärdt större än den vid reglementets uppgörande beräknade; 2) att den öfver provisionen förda klagan varit partiel, i det den utgått från

allenast Lunds stift; 3) att två bolagsstämmor icke ifrågasatt någon ändring i berörda stadgande; samt 4) att pensionskassans senast församlade revisorer funnit åtgärden betänkelig, såsom, enligt deras uppfattning, i måhända mer än ett afseende ledande till snarare förlust än vinst för kassan;

att provisionerna, utom sistberörda särskilda post, i medeltal för de sista 10 åren uppgått till 2,342 kronor 50 öre med en skilnad från 200 ända till 1,200 kronor för de olika åren;

att äfven en annan af de betydligare inkomstposterna, nemligen fullmaktslösen, är mycket vexlande med en skilnad af 500—1,000 kronor och i medeltal för de sista 10 åren uppgått till 1,732 kronor 68 öre;

att, hvad angår tillfälliga insamlingar för välgörande ändamål, såsom till de kristne i Syrien och för de sårade i fransk-tyska kriget, *ingen* provision, ehuru sådant författningenslignat kunnat ske, tagits å de båda nämnda insamlingarne inom erkestiftet; samt slutligen

att, ehuru önskligt och angeläget det vore, att konsistoriinotariernas aflöning blefve ordnad på ett billigt på samma gång som tidsenligare sätt, borttagandet af de provisioner, hvarom motionen handlar, eller ned sättandet deraf från 6 till 1 eller $\frac{1}{2}$ procent, *utan att i sammanhang dermed ersättning för en af tjänstemännens betydligaste inkomstkällor anvisades*, skulle innebära en så upprörande orättvisa och vara en åtgärd af så våldsam och rättskränkande natur, att den icke kan tänkas förenlig med ett samhällsskick, till hvars vigtigaste förmåner måste räknas hvarje dess medlems säkra värn emot obehörigt intrång, af hvad art det vara må.»

Upsala den 24 Mars 1882.

C. A. Torén.

C. A. Cornelius.

Martin Johansson.

K. H. Gez. von Schéele.

E. R. Henschen.

Upsala domkapitel:

Förteckning å den vid Upsala domkapitel anstälde konsistoriinotariens samtliga tjensteinkomster år 1881.

	%	Kronor	öre	Kronor	öre
1) Statsanslag kontant (ersättning för mistad förhöjd tjänstårsberäkning enligt Kongl. brefvet den 1 Oktober 1851	—	270	—		
Ersättning för indraget indelt kronotiondeanslag (enligt stat 60 tunnor eller 378 kub.-fot, hälften råg och hälften korn, men utgår för blott 319 kub.-fot)	—	724	26	994	26
2) Från domkyrkan, enligt stat:					
kontant	—	420	—		
4 famnar björkved	—	96	—	516	—
3) Jemlikt expeditionstaxan för domkapitlen den 31 Oktober 1851:					
fullmaktslösen	4	2,293	49		
lösen för smärre expeditioner	—	658	42	2,951	91
4) Provisioner:					
enligt Kongl. brefvet den 9 Februari 1844 från stiftets byggnadskassa å influtna räntor	3	124	99		
» vakansmedel	6	80	08		
» kollektmedel	6	22	34		
Å flerahanda kollektmedel:					
för Svenska bibelsällskapet	6	34	92		
» Svenska kyrkans mission	6	83	56		
» Svenska diakonissanstalten	6	38	51		
» Inre missionen i Paris	6	20	11		
» kyrkobyggnad i Filadelfia	6	28	76		
å studerandes kollektstipendier	6	51	05		
Transport	—	484	32	4,462	17

	%	Kronor	öre	Kronor	öre
Transport	—	484	32	4,462	17
för Allmänna institutet för döfstumma och blinda	6	19	04		
» Sjömanshusen	6	11	58		
å kollekt- och stamboksmedel för kyrko- byggnader	6	127	75		
» lasaretskollekten	3	7	67		
Från allmänna barnhusinrättningen: arfvode för utdelning af underhållsmedel	—	348	75		
För uppbörd och redovisning till prester- skapets enke- och pupillkassa	6	1,701	78		
Jemlikt domkapitlets beslut beträffande upp- börder och redovisningar, som angå stiftets enskilda kassor:					
erkestiftets bibelsällskap	—	134	32		
» donationsfonder	—	424	71		
» enkehjelpskassa	—	94	94		
» fond för nödlidande prester	—	169	88	3,524	74
Summa kronor				7,986	91

Anm. Stämpelpappersförsäljningen, hvilken enligt räkningen med länets ränteri skulle hafva inbringat såsom provision ett belopp af 30 kronor 94 öre, har i sjelfva verket icke lemnat någon behållning, enär en mängd af de expeditioner, som utsändas, antingen icke eller långt senare betalas.

Upsala domkapitels expedition den 24 Mars 1882.

Ex officio

E. R. Henschen,
Konsistoriinotarie.

Kalmar domkapitel

har öfverlemnadt följande uppgift på notariens vid Kalmar konsistorium tjänsteinkomster under år 1881.

	%	Kronor	öre	Kronor	öre
Ersättning för indraget kronotiondeanslag från Kalmar och Jönköpings län med forsellön	—	—	—	594	05
Ersättning för förlorad förhöjd tjänsteårsberäkning	—	—	—	270	—
Löneförhöjning och dyrtidstillägg på grund af särskilda Kongl. bref	—	—	—	1,025	—
Fullmaktslösen	—	—	—	971	96
Öfrigt expeditionslösen (ungefärligen)	—	—	—	40	—
Uppbördsprovision å kollektmedel:					
till evangeliis spridning bland icke kristna folk	6	46	12		
» gymnasii- och skolhuset	6	3	16		
Allhelgonahjelp till medellöse studerande	6	5	94		
» » hospitalet	6	5	43		
till Allmänna institutet för döfstumma och blinda	6	4	61		
» sjömanshusen i riket	6	3	46		
» Zionsförsamlingen i Filadelfia	6	7	46		
» Inre missionen för Augsburgiska trosbekännelsen i Paris	6	4	75		
» Kungsäters församling i Göteborgs stift	6	2	56		
» Virserums församling i Linköpings stift	6	3	—		
» Fliseryds församling i Kalmar stift	3	64	61		
Transport	—	151	10	2,901	01

	%	Kronor	öre	Kronor	öre
Transport	—	151	10	2,901	01
hvertill torde bära läggas uppbördsprovision, som bort utgå, men ej blifvit tillgodoräk- nad, å följande kollektmedel:					
till Gymnasiibiblioteket	—	2	01		
» Svenska bibelsällskapet	—	5	62		
» Svenska diakonissanstalten	—	9	92		
» Institutet för döfstumma i Hjorted	—	5	32		
» Medellöse studerande vid stiftets allmänna läroverk	—	5	08	179	05
Arfvode för utdelningen af fosterlöner för inom stiftet uttingade barn från allmänna barnhus- inrättningen i Stockholm à 25 öre för hvarje barn: 1:sta och 2:dra kvartalet.....	—	62	25		
3:dje och 4:de d:o	—	61	75	124	—
Summa kronor	—	—	—	3,204	06
Derjemte har undertecknad såsom ersättning för nedannämnda på grund af särskilda uppdrag mig åliggande göromål under år 1881 upp- burit:					
För förvaltningen af de under domkapitlets vård stående kassor:					
af Wijkska fonden (fast arfvode)	—	300	—		
» Anders Sandbergiska fonden (provision à 6 procent å behållna räntan	6	34	50		
» Elfströmska fonden (fast arfvode).....	—	20	—		
» stiftets byggnadskassa (provision à 6 pro- cent å behållna inkomsten).....	6	168	67		
Transport	—	523	17	—	—

	%	Kronor	öre	Kronor	öre
Transport af lönebesparingskassan (provision å 6 procent å behållna inkomsten)	—	523	17		
	6	3	58	526	75
För uppbörden af presterskapets enke- och pupillkassa i Stockholm tillfallande inkomster af lediga ecklesiastika lägenheter i stiftet under ecklesiastikåret 1880—1881 har provisionen, beräknad efter 6 procent å behållna inkomsten, utgjort <i>inalles 661 kronor 13 öre</i> , hvaraf då varande uppbördsmanen rektorn, utnämnde kyrkoherden Z. Ahlin, på grund af enskild öfverenskommelse såsom ersättning för af mig lemnadt biträde till mig afstått	—	—	—	280	90
För redaktionen af »Stiftsunderrättelser» i domkapitlets embetsbref af prenumeranter bland stiftets presterskap.....	—	—	—	49	58
Summa kronor	—	—	—	857	23

Kalmar den 21 Mars 1882.

J. A. Johansson,
Konsistoriinotarie.

	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
Transport			210	08	3,015	67
B) Presterskapets enke- och pupillkassa ..			1,127	78		
C) Stiftets presterskap tillhörande fonder:						
1. Stiftstryckskassan	48	24				
2. Enkehjelpssammanskott	124	61				
3. Enkehjelpsfonden	66	88				
4. Treprocentsfonden	8	16				
5. Cassa pauperum sacerdotum	9	72				
6. Extraordinarie prestmäns fond	51	63				
7. Biskopsporträtternas fond	—	48				
8. Bibelfonden	66	03	375	75		
2:o) Å särskilda uppbörder år 1881:						
A) Uppbörd af kollektmedel			196	87		
B) Barnhusmedlens redovisning			12	50	1,922	98
Summa kronor					4,938	65

Karlstads domkapitels expedition den 20 Mars 1882.

Ex officio

Ludv. Ekström.

Hernösands domkapitel:

Uppgift å undertecknads samtliga tjensteinkomster för år 1881:

	Kronor	öre	Kronor	öre
Ordinarie lön: 37,8 kubikfot råg och 151,2 kubikfot korn efter länets årsmarkegång	487	62		
Lönstillökning (egentligen ersättning för dubbel tjänst-årsberäkning)	270	—		
Dyrtidstillägg	100	—		
För besväret med Lappmarks ecklesiastikverk	300	—	1,157	62
Expeditionslösen af alla slag			1,591	08
Tvenne kollektor från stiftets församlingar			490	62
Provision å samtliga kollektmedel samt stamboksmedel			449	17
Uppbörds- och redovisningsprovision för inkomsterna från de lägenheter, hvilka för presterskapets enke- och pupillkassa varit lediga			3,688	49
			1,891	26
Tillsammans Kronor			5,579	75

Boställe eller hyresersättning åtfölja icke tjänsten. Pensionsavgifter, arfvoden till biträden och andra utgifter för tjänsten äro icke frånräknade.

Hernösands konsistorii expedition den 22 Mars 1882.

Ex officio

R. M. Matthiesen.

Visby domkapitel:

Specificerade uppgifter å konsistoriinotariens i Visby samtliga tjänsteinkomster året 1879—1880.

	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
A) <i>Ordinarie:</i>						
Lön, kontant			131	25		
» för mistad tjänstårsberäkning...			270	—		
» spanmåslösen			368	55	769	80
B) <i>Extraordinarie:</i>						
a) Provision å kollektmedel			70	40		
b) Kollekt af stiftet			74	55		
c) Arfvoden af stiftets presterskap:						
a) 7 öre af hvarje hemman	85	37				
β) ¼ tunna råg under de första 10 åren af hvarje kyrkoherdes tjänstgöringstid	43	82	129	19		
d) Lösen för missiver m. m. omkring			25	—		
e) Provision å vakanta lägenheter:						
a) för byggnadskassan	316	77				
β) » presterskapets enke- och pupill- kassa	447	25	764	02		
f) Fullmaktslösen			703	25		
g) Extra statsanslag			538	16		
h) Tillfällig löneförbättring			225	—	2,529	57
Summa Kronor					3,299	37

Visby domkapitel den 8 Mars 1882.

Ex officio

N. F. Öfverberg.

Skara domkapitel:

Uppgift på notariens vid Skara domkapitel tjensteinkomster, ecklesiastikåret 1880—1881.

	Kronor	öre	Kronor	öre
Statsanslag, ordinarie	270	—		
» extra	1,085	—		
» tillfällig löneförbättring	225	—	1,580	—
Expeditionslösen (för fullmakter m. m.)			850	—
Uppbördsprovision å kollektmedel	250	—		
» å presterskapets enke- och pupillkassa tillkommande medel	780	68	1,030	68
Kronotionde, 24 tunnor $30\frac{3}{5}$ kappar, $\frac{1}{3}$ råg och $\frac{2}{3}$ korn, lösen efter medelmarkegångspris med forsellön	393	06		
8 tunnor, $\frac{1}{2}$ råg och $\frac{1}{2}$ korn, efter d:o d:o	145	—		
4 tunnor, $\frac{1}{3}$ råg och $\frac{2}{3}$ korn, efter d:o d:o (för skrifmaterialier)	63	—	601	06
En kollekt i stiftet			200	—
Summa Kronor			4,261	74

Skara, konsistorii-expeditionen den 15 Mars 1882.

Ex officio

Gabr. Söderlind.
Konsistoriinotarie.

Strengnäs domkapitel:

Konsistoriinotariens tjensteinkomster under år 1880:

	Kronor	öre
Statsmedel	279	43
Ersättning för 189 kubikfot spannmål jemte kontanta penningar, utgående från domkyrkan härstädes	480	49
Kollektmedel	268	76
Expeditionslösen	1,676	27
Ur domkapitlets expeditions-kassa af ålder	8	50
Provision å underhållsmedel för inom stiftet uttingade barnhusbarn'	357	75
” å kollektmedel	159	56
” å stamboksmedel	136	69
” för förvaltningen af stiftets byggnadskassa	26	59
” ” ” ” Tillbergska stipendiifonden	31	45
” ” ” ” Blomenbergska d:o	56	90
” ” ” ” Sereniska donationsfonden	118	90
” ” ” ” Strengnäs folkskolas fonder	122	50
” å medel till presterskapets enke- och pupillkassa	1,570	95
Boställsförmån, af vederbörande taxeringskomité uppskattad till	500	—
Summa Kronor	5,794	74

Strengnäs domkapitel den 22 Februari 1882.

Th. Strömberg.

L. Broman.

C. F. Lindman.

H. Aminson.

Gust. Klingberg.

E. G. Lundblad.

Vesterås domkapitel:

Uppgift å konsistoriinotariens tjensteinkomster af särskilda slag.

	Kronor	öre	Kronor	öre
1:o För kalenderåret 1881:				
Lön af statsverket			714	15
Expeditionslösen:				
för fullmakter	565	31		
för öfriga expeditioner, omkring	200	—	765	31
Klockarepenningar, afgift af presterskapet			24	24
Andel uti den 1881 influtna kollekt till donkapitlets expedition			79	17
Provisioner:				
å kollekt- och stamboksmedel, influtna 1881	250	47		
å byggnadskassans medel	290	81		
å uppbörd för presterskapets änke- och pupillkassa. Som denna uppörd sker för ecklesiastikår och ej är verkställd förr än flere månader efter utgången af dylikt år, så upptages här såsom inkomst för kalenderåret 1881 provisionen å uppbörd för ecklesiastikåret 1880—1881, hvilken provision utföll den 14 December 1881, då räkenskapen för sagda år avslutades	1,418	26		
å diverse donationer samt presterskapet enskildt tillhörande fonder	228	67	2,188	21
Arfvode för distribution af barnhusmedel			50	25
Summa kronor			3,821	33

	Kronor	öre	Kronor	öre
2:o) För kalenderåret 1880:				
Lön af statsverket			714	15
Expeditionslösen:				
för fullmakter	2,530	18		
för öfriga expeditioner, omkring	200	—	2,730	18
Klockarepenningar, afgift af presterskapet			25	—
Andel i den 1880 influtna kollekt till domkapitlets expedition			90	15
Provisioner:				
å kollekt- och stamboksmedel, influtna 1880	310	70		
å byggnadskassans medel	140	70		
å uppbördens för presterskapets enke- och pupillkassa, för ecklesiastikåret 1879—1880, influtne den 23 Februari 1881	2,363	22		
å diverse donationer och presterskapet enskildt tillhörande fonder	244	80	3,059	42
Arfvode för distribution af barnhusmedel, omkring ...	—	—	50	—
Summa kronor			6,668	90

Vesterås domkapitels expedition den 20 Mars 1882.

Ex officio

Karl Arrhenius.

Vexjö domkapitel:

Specificerad uppgift om konsistoriinotariens i Vexjö stift samtliga tjänsteinkomster af särskilda slag under år 1881, aflemnad med anledning af Kongl. Ecklesiastikdepartementets skrivelse den 17 Februari 1882.

	Kronor	öre	Kronor	öre
<i>Inkomster:</i>				
1:o) Kronotionde enligt interimstat af den 22 April 1819:				
indelt: 179,3 kubikfot efter 1880 års medelmarktgångspris med forsellönsersättning	474	41		
oindelt: 12,6 kubikfot efter 1881 års medelmarktgångspris	33	26	507	67
2:o) Ersättning för förlorad förhöjd tjänsteårsberäkning enligt Kongl. brefvet den 1 Oktober 1851.....			270	—
3:o) Provision enligt Kongl. cirkuläret den 9 Februari 1844:				
å ordinarie och tillfälliga kollektmedel	302	98		
å byggnadskassans räntemedel	81	81		
å stamboks- och kollektmedel till kyrkobyggnader från stiftet	68:	69		
från främmande stift	102:	70	556	18
4:o) Expeditionslösen enligt Kongl. brefvet den 31 Oktober 1851:				
för fullmakter och konstitutorial	1,131	14		
för öfriga handlingar	400:	— å	1,581	14
Transport			2,914	99

	Kronor	öre	Kronor	öre
Transport	—	—	2,914	99
5:o) Tvenne kollektur enligt Kongl. brefvet den 13 November 1690	—	—	192	45
6:o) Löneförhöjning enligt Kongl. brefven den 11 November 1864 och den 17 December 1880	—	—	683	—
Summa inkomster kronor	—	—	3,790	44

Slutligen anser jag mig måhända böra upplysa:

dels att provisionen för de till förmån för presterskapets enke- och pupillkassa af undertecknad uppburne och redovisade inkomster från ecklesiastiksysslor inom stiftet (biskopsindelningen bland dessa inkomster jemväl förekommande) för år 1881 uppgått till 2,529 kronor 50 öre;

dels ock att undertecknad, utan godtgörelse af stats- eller andra medel, under år 1881 likasom under hela sin föregående tolfåriga tjänstetid måst bestrida kostnaderna för förhyrande, möblering, städning, eldning och belysning af domkapitlets expeditionslokal, hvilka samtliga kostnader, förgäfvades år efter annat hos Kongl. Maj:t underdånigst anmälda till bestridande med statsmedel, icke kunna uppskattas till lägre belopp än 300 kronor för år.

Vexjö domkapitels expedition den 27 Mars 1882.

Gust. Sundberg.
Konsistoriinotarie.

Lunds domkapitel:

Uppgift å konsistoriinotariens i Lund tjensteinkomster år 1881.

	Kronor	öre
1) Statsmedel:		
a) Indelningsersättning. Lön å Malmöhus läns stat: dels 47 kubikfot 2,5 kannor råg, 94 kubikfot 5 kannor korn, 47 kubikfot 2,5 kannor hafre, att lösas efter 10-årig medelmarkegång, dels kontant 44 kronor 44 öre, tillhopa	472	05
b) Ersättning för förlorad förhöjd tjensteårsberäkning, jemlikt Kongl. brefvet 1 Oktober 1851	270	—
2) Expeditionslösen, i enlighet med den af Kongl. Maj:t fastställda taxa å expeditionslösen vid domkapitlen i riket af den 31 Oktober 1851	2,240	56
3) Uppbördsprovision:		
a) å kollektmedel, i stöd af Kongl. cirkulärbrefvet den 9 Februari 1844	579	10
b) å medel i under domkapitlets förvaltning stående kassor, i stöd af samma Kongl. cirkulärbref och särskilda förordnanden	285	39
c) å den till presterskapets enke- och pupillkassa ingående behållna inkomst af ecklesiastika sysslor, på grund af § 25 i Kongl. reglementet den 6 November 1874, för ecklesiastikåret 1879—1880 (det sista år, för hvilket denna uppgift kan enligt afslutade räkenskaper lemnas)	2,120	36
4) Lön af stiftets kyrkor, på grund af Kongl. brefvet den 5 Januari 1707 och den 18 Augusti 1786, samt lönebidrag af stiftets kyrkoherdar, på grund af beslut vid 1795 års prestmöte, tillhopa	493	33
5) Annan inkomst. Andel i afgift vid ordinationer	55	56

Boställsförmån saknas.

Lund den 27 Mars 1882.

Carl Westdahl.

Göteborgs domkapitel:

Specificerad uppgift, infordrad af Kongl. Maj:t den 17 nästlidne Februari å konsistoriinotariens i Göteborg tjensteinkomster år 1881, till afgifvande före innevarande Mars månads utgång.

	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
<i>Ordinarie lön på stat:</i>						
I spannmål efter medelmarkegångspris	321	78				
I penningar	321	75	643	53	643	53
<i>Extra ordinarie inkomster:</i>						
Provision å redovisade arrendemedel för lediga ecklesiastika tjänster och lägenheter	1,175	4				
Räntemedel	281	98				
Kollekt- och stamboksmedel	251	94	1,708	96		
Förvaltningsarfvoden för några donationsfonder	—	—		52	50	
<i>Lösen:</i>						
Fullmakter	608	69				
<i>Smålösen:</i>						
För resolutioner, utslag, skiljobref, diariibevis afskrifter, profpredikomissiv, lärareförordnanden, betyg m. m.	400	52	1,009	21		
<i>Augment:</i>						
Af Göteborgs domkyrka	15	—				
Af stiftets öfriga kyrkor	59	80	74	80		
<i>Kollekt:</i>						
I Göteborgs stadskyrkor	39	77				
I stiftets öfriga kyrkor	140	17	179	94		
Boställsförmån						
Hushyremedel					3,025	41
Summa					3,668	94

	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
Transport					3,668	94
<i>Afgår</i> härifrån:						
Arfvode till vikarie under tjänstledighet			245	75		
D:o till bokhållare och skrifbiträden i medeltal			1,500	—		
Årsafgift till presterskapets i riket enke- och pupillkassa			72	—		
D:o till stiftets enkemedel			5	—	1,822	75
<i>Återstår</i> behållen löneinkomst för år 1881					1,846	19

Göteborgs domkapitels expedition den 28 Mars 1882.

Ex officio

H. Aug. Lindhult.

Bilaga Litt. B.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Under närmast förflutna år har ett tidsenligt ordnande af de vid rikets allmänna embetsverk anstälde tjänstemäns löneförmåner utgjort föremål för Eders Kongl. Maj:ts och Riksdagens gemensamma omsorg; och flertalet af statens tjänstemän har numera erhållit en aflöning, som kan anses stå i ett billigt förhållande till det arbete, som staten af dem fordrar.

För de vid domkapitlen i riket anstälde tjänstemän qvarstår ännu en sådan lönereglering såsom ett önskningsmål.

Mängden och beskaffenheten af de olikartade och omfattande embetsgöromål, som åligga ifrågavarande tjänstemän, äro för Eders Kongl. Maj:t icke obekanta. At domkapitlen, biskops- och ephorsembetena är anvisad närmaste värden om de kyrkliga angelägenheterna i riket med allt hvad som rörer presterskap och kyrkoväsende samt vidare undervisningsväsendet med tillsyn öfver rikets alla allmänna läroverk, folkskolelärareseminarier, läroverk för qvinlig ungdom och folkskolor. Hvarje stifts styrelse har för handläggningen af alla häraf beroende mål och ärenden icke att förfoga öfver flera än två tjänstemän, en konsistorii-notarie och en konsistoriiamanuens.

Till aflöning af dessa tjänstemän vid en af statens förvaltningsgrenar bidrager staten omedelbart med ett högst obetydligt belopp.

Af Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående statsverkets tillstånd och behof, den 14 Januari 1880, och Statskontorets dervid fogade inkomstberäkning för år 1881 m. m. inhemtas, bland annat, att aflöningsmedlen för tjänstemännen vid domkapitlens expeditioner uppgå i gällande stat för närvarande till ett belopp för hela riket af 8,190 kronor 87 öre, hvilket för hvarje af rikets tretton

konsistorier utgör 630 kronor 6 öre. I dessa summor äro då icke inberäknade dels ersättningar till tretton tjänstemän för dem frångången förmån af förhöjd tjensteårsberäkning 3,510 kronor, dels ett reservationsanslag till åtskilliga behof vid domkapitlens expeditioner 10,000 kronor, dels arfvode till en tjänsteman för särskildt bestyr med ecklesiastikverket i Lappmarken 300 kronor, dels ock ersättningar till sex tjänstemän för indragen kronotionde-spanmål 2,993 kronor 14 öre, med tillsammans 16,803 kronor 14 öre. Fördelas totalsumman 24,994 kronor 1 öre på tretton konsistorier, visar sig, att hvarje konsistorium såsom bidrag till sina tjänstemäns och betjentes aflöning samt öfriga utgifters bestridande i medeltal icke har att af statsmedel påräkna mera än den obetydliga summan af 1,922 kronor 62 öre.

För aflöning af domkapitlens tjänstemän hafva sålunda måst anlitas andra utvägar. Att dessa i de allra flesta fall varit nödfallsutvägar, hvilka en förgången tid möjligen kunnat finna beqväma, men hvilka den närvarande tiden icke torde kunna anse såsom vidare brukbara, återstår att i det följande söka ådagalägga.

Till konsistoriiotariens och konsistoriiamanuensens aflöning upptagas inom de flesta stift årliga kollektur vid allmän gudstjänst i kyrkorna med Eders Kongl. Maj:ts tid efter annan under åren 1693—1822 lemnade medgifvanden. Såsom skäl för ett sådant aflöningssätt åberopas i ett Kongl. bref af den 10 Februari 1732, att till någon viss utkomst för konsistoriiotarien, som vid den oundgängliga sysslan ingen ständig lön njuter, den beqvämligaste utväg skulle vara, att tvenne årliga kollektur inom stiftet dertill skulle samlas, »hvarigenom staten ej graveras».

En annan ersättning för bristande stadig lön är åt ifrågavarande tjänstemän ytterligare anvisad genom den, senast förmedelst Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 9 Februari 1844, åt konsistoriiotarierna tillförsäkrade rätt att njuta en viss provision för uppbörd och redovisning såväl af de kollekturmedel, hvilka i stiftet insamlas och till konsistorierna ingå, som jemväl af åtskilliga till allmänna kassor i stiftet ingående inkomster. Hvad angår provisionen å kollekturmedel har Riksdagen i underdånig skrifvelse den 19 Maj 1871 funnit det vara obestriddigt, att densamma blifvit bestämd att utgöra en del af den för notariatstjänsternas skötande anslagna aflöning.

Vidare tillkommer konsistoriiotarien, efter innehållet af Kongl. förordningen om rättegång i domkapitlen den 11 Februari 1687, »en billig vederkänsla för alla de bref och acter, som han å Capitlets vägnar utgifver», till belopp, som blifvit närmare bestämdt genom nu gällande af

Eders Kongl. Maj:t den 31 Oktober 1851 utfärdade taxa å expeditionslösen vid domkapitlen i riket.

Men då dessa nu nämnda åt ifrågavarande tjänstemän af statsmakterna lemnade löneinkomster icke befunnits tillräckliga, har man inom de särskilda stiften sett sig hänvisad till andra utvägar för att söka bereda dem en anständig bergning.

Bidrag i detta afseende hafva blifvit lemnade, om än icke till några betydligare belopp, från stiftens kyrkor med Eders Kongl. Maj:ts nådiga medgifvande i särskilda fall, och af presterskapen i stiften, som flerstädes å prestmöten godvilligt åtagit sig årliga sammanskott till löneförbättring åt de vid domkapitlen anställde tjänstemän och betjente.

Om nu en närmare uppmärksamhet egnas åt de olika utvägar, som blifvit tid efter annan uppsökta för att åt domkapitlens tjänstemän för deras arbete i statens och statskyrkans tjänst bereda en löneersättning, som från statens sida icke varit att påräkna, så torde lätt medgifvas, att ett fortsatt begagnande af samma utvägar, om det ens på allvar kunde ifrågasättas, skulle i verkligheten vara förenadt med den största obillighet.

Att man ännu i dag till aflöning af offentliga tjänstemän uppsamlar bidrag genom kollekter i kyrkorna, behöfver endast nämnas för att väcka förvåning och ogillande.

Att konsistoriernas tjänstemän begagna sig utaf sin lagliga, af staten sjelf åt dem såsom en löneförmån anvisade rätt till provision å allmänna kollektmedel, som af dem uppbäras och redovisas, har under en senare tid varit föremål för ett lika oberättigadt som skarpt klander. Man har härvid förbisett, att klandret bort gälla staten, som åt sina tjänare icke anvisat ett annat eller tidsenligare aflöningssätt.

Under det man på flera andra förvaltningsområden indragit den till vederbörande tjänstemän direkt utgående expeditionslösen, med vissa undantag, och ersatt denna med stämpelpapper, hvarmed staten i viss mån godtgjort sig för de åt tjänstemännen på stat anvisade ordinarie lönebelopp, har man deremot, i fråga om domkapitlens expeditioner, bibehållit tjänstemännen vid den i flere fall odiösa aflöningen med expeditionslösen, under det att staten likväl genom samma expeditioner årligen uppbär en icke obetydlig inkomst af förbrukadt stämpelpapper. Till belysning häraf kan nämnas, att vid ett af rikets konsistorier utgjorde statens inkomst för år 1879 af förbrukadt stämpelpapper 996 kronor 50 öre. Härmed kan jämföras statens bidrag till aflöning af konsistoriets tjänstemän, beräknadt i det föregående för år till 630 kronor 6 öre eller i det högsta till 1,922 kronor 62 öre.

Med de lönebidrag, som konsistoriernas tjänstemän inom flera stift

hafva att uppbära från vissa kyrkor eller genom sammanskott af presterskapet, är det ännu sämre stäldt. Hvad angår de förre eller bidragen från kyrkorna, så hafva röster redan höjt sig vid Riksdagen om samma afgifters upphörande; och en väckt fråga i detta afseende lärer för närmare utredning vara beroende på Eders Kongl. Maj:ts pröfning. Och hvad vidkommer de senare eller presterskapets bidrag, så måste å ena sidan visserligen med tacksamhet erkännas, att presterskapet i flere stift med prisvärd beredvillighet anvisat utvägar till fyllande af de mest oundgängliga behof i fråga om aflöning af konsistoriernas tjänstemän och betjente, men det kan icke heller å andra sidan bestridas, att presterskapet härmed åtagit sig utgifter, som det varit statens skyldighet att besörja, hvadan också presterskapet inom flere stift i den senaste tiden, under åberopande af en sådan statens ovilkorliga pligt, yrkat på upphörande af presterskapets bidrag i denna del.

Med föregående framställning af det i högsta grad olämpliga sätt, hvarpå tjänstemännen vid domkapitlen i riket aflönas, hafva undertecknade konsistoriinotariier endast åsyftat att gifva skäl för sin härmed i djupaste underdånighet gjorda anhållan, det täcktes Eders Kongl. Maj:t vidtaga lämpliga åtgärder för åstadkommande af en lönereglering för domkapitlens tjänstemän, hvarigenom deras löner komme att i väsentlig mån utgå af statsmedel och tillika ställas i ett rimligt förhållande till det under en senare tid högst betydligt ökade arbete, som åligger dem. Riksdagen har jemväl i underdånig skrifvelse den 19 Maj 1871 uttalat sig om önskligheten af en definitiv reglering af konsistoriinotariernas aflöning.

Då vi våga i underdånighet föreställa oss, att Eders Kongl. Maj:t skall finna lämpligt låta detta ärende blifva föremål för en fullständig utredning, möjligen af särskildt dertill utsedde komiterade, tillåta vi oss att i djupaste underdånighet, om än i största korthet, framställa såsom önskningsmål i fråga om en blifvande lönereglering,

att domkapitlens tjänstemän erhålla fasta löner af statsmedel i förhållande till dem åliggande arbete och göromål;

att deras aflöning, vare sig med särskilda kollektor eller med provision å kollektor, må upphöra, så snart dermed nu förenad inkomst blifvit af staten nöjaktigt ersatt;

att, om så lämpligt pröfvas, den till konsistoriinotarierna i öfrigt utgående provision i allmänna kassor besparas och ersättes med statsbidrag, dock att konsistoriinotarierna, i likhet med landsstatens tjänstemän, bibehållas vid sin rätt till provisioner för uppbörd och redovisning

af vissa pensionsinrättningars inkomster eller af medel af ännu mera enskild och tillfällig natur;

att, om så lämpligt pröfvas, den konsistoriinotarierna tillkommande expeditionslösen ersättes med stämpelpapper, dock *att*, såsom i fråga om landsstatens tjenstemän är förordnadt, notarierna bibehållas vid rätt till lösen för sådana expeditioner, som part eller annan på egen begäran erhåller eller eljest icke författningsenligt är pliktig att lösa;

att de bidrag, som nu till tjenstemännens aflöning utgå, dels från vissa kyrkor med nådigt medgifvande, dels från presterskap i stiftet efter åtagande vid prestmöten, må kunna upphöra, så snart nöjaktig aflöning blifvit på annat sätt beredd;

att till ärendets utredning må höra, att nya fullständiga uppgifter å de löneförmåner, som under olika titlar utgått till domkapitlens tjenstemän under minst tio senast förflutna år, må, jemte arbetsredogörelser, infordras till afgifvande efter fastställda gemensamma formulär.

Slutligen drista vi i djupaste underdånighet anhålla att få fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet på ytterligare tvenne omständigheter, som för ifrågavarande tjenstemän ega en synnerlig vigt och betydelse.

Den ena gäller deras rätt till pension vid en mera framskriden ålder. Notarietjänsterna vid domkapitlen äro numera i allmänhet icke några öfvergångsplatser, såsom förhållandet fordom var med dessa tjänster, då deras innehafvare ofta befordrades till presterliga tjänster och såsom förhållandet kan ännu i dag sägas vara med amanuensjtjänsterna. Konsistoriinotarierna äro i allmänhet för lifstiden fästa vid sina tjänster, men vid en mera framskriden ålder förmå de icke nöjaktigt bestrida de med dessa förenade mångskiftande åligganden. Domkapitlen kunna icke heller vara belåtna med det biträde, som i tjänsten utslitne, åldrige män kunna lemna. I statens icke mindre än i tjenstemännens intresse torde sålunda vara, att åt konsistoriinotarierna beredes säker utsigt till erhållande af pension i likhet med civile tjenstemän och med dem i detta afseende likställda lärare vid allmänna läroverken.

En och annan af konsistoriinotarierna är såsom prest fäst vid kyrkan och har grundad anledning att inom henne vänta befordran. Det torde icke vara obilligt begärtdt, att dessa tjenstemän erhålla samma förmån, som lärarne vid rikets allmänna läroverk, eller att omedelbart och utom förslag få i underdånighet anmäla sig till regala pastorat. De förhållanden, som föranledt beviljandet af denna undantagsförmån för läroverkens tjenstemän, synas vara fullt tillämpliga jemväl på stiftsstyrelsernas tjenstemän.

Det är af dessa anledningar, som vi våga i djupaste underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t i sammanhang med frågan om lönereglering för domkapitlens tjänstemän jemväl täcktes låta komma under öfvervägande frågorna om beredande åt konsistoriinotarierna *dels* af rättighet att afgå med skälig pension af statsmedel vid fyllda 60 lefnads- och 35 tjänsteår, *dels* af förmånen att få i underdånighet anmäla sig omedelbart och utom förslag till regala pastorat i riket.

Med all undersåtlig vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

Allerunderdånigste och tropligtigste undersåtar:

E. R. Henschen
i Upsala stift.

Herman Petri
i Linköpings stift.

Gabr. Söderlind
i Skara stift.

E. G. Lundblad
i Strengnäs stift.

J. W. Sjöqvist
i Vesterås stift.

Gust. Sundberg
i Vexjö stift.

Carl Westdahl
i Lunds stift.

H. Aug. Lindhult
i Göteborgs stift.

J. A. Johansson
i Kalmar stift.

Ludv. Ekström
i Karlstads stift.

N. F. Öfverberg
i Visby stift.

R. M. Matthiesen
Cons.-notarie i Hernösands stift.

A. H. Hallin
Cons.-notarie i Stockholm.

Den 16 Oktober 1880.

Att ofvanstående afskrift är till ordalydelsen lika med originalet intygar:

Stockholm den 30 Mars 1882.

Ex officio

J. Schröderheim.

Registrator i Kongl. Eckles:Dep:tet.
